

Styrelsens verksamhetsberättelse 2009

ALLMÄNT

År 2009 var Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts (LPA) 40:e verksamhetsår.

Vid utgången av 2009 utgjordes LPA:s kunder av 81 146 LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagare och 1 764 LFÖPL-försäkrade stipendiater. De som hade OFLA-försäkring var 98 553 lantbruksföretagare och 1 764 stipendiater. Antalet pensionstagare var 157 158 vid årets slut.

Antalet LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagare minskade från året innan med 3,5 procent, de OFLA-försäkrade med 2,1 procent och pensionstagarna med 3,0 procent.

År 2009 fick LPA en ny kundgrupp som bestod av konstnärer och forskare som arbetar på stipendium. Betjäningen av den nya kundgruppen löpte bra från första början och stipendiaterna var nöjda med LPA:s tjänster.

Ett nyckelmål under året var att marknadsföra de elektroniska tjänsterna till kunderna. Där lyckades vi bra eftersom antalet användare ökade med 80 procent.

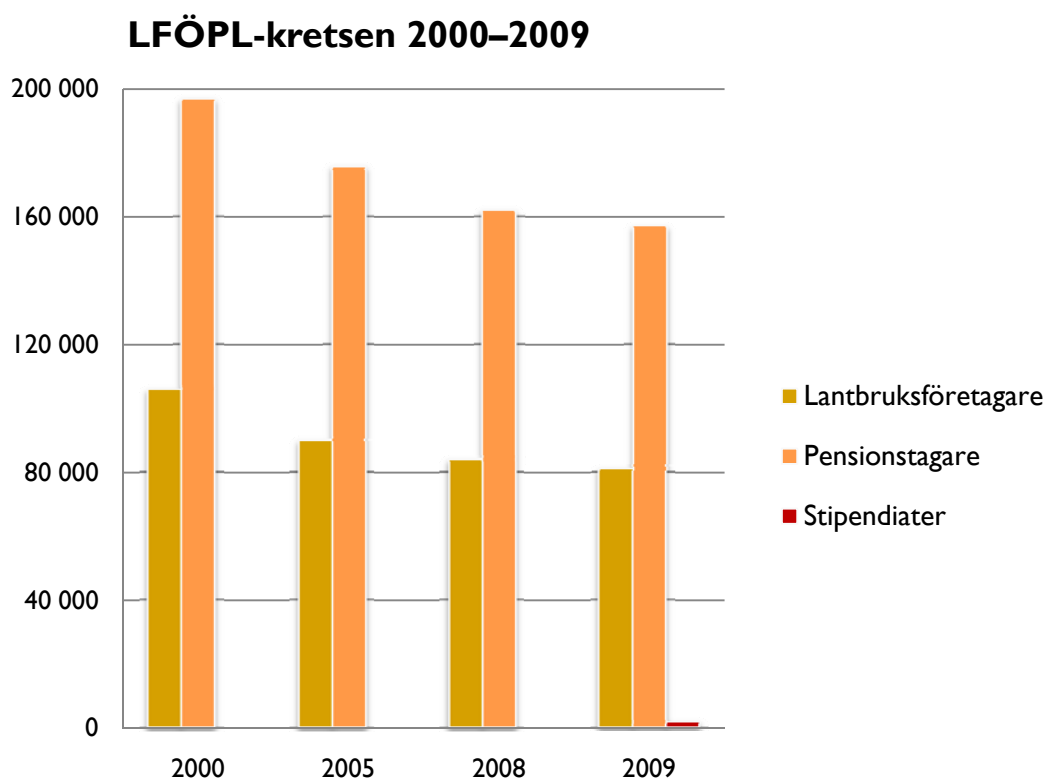

Bild 1

Under 2000-talet har de LFÖPL-försäkrade kunderna minskat med 27,2 procent och pensionstagarna med 21,9 procent. År 2009 minskade de LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagarna med 3,5 procent och pensionstagarna med 3,0 procent. Vid årets slut var 1 764 stipendiater kunder i LPA.

Lagstiftningen om avbytarservice ändrades under 2009 så att pälsdjursuppfödarna fick möjlighet till avgiftsfria semesterdagar och avgiftsbelagd extraledighet från början av 2010. För renskötare ordnas åren 2010 - 2012 ett försök med vikariehjälp som administreras av LPA.

Värdet av de förmåner och tjänster som betalades via LPA var 1 119,7 miljoner euro, när avbytarverksamheten medräknas (år 2008: 1 068,2 mn €).

År 2009 fyllde den första så kallade stora åldersklassen 63 år. En följd av det var att antalet ålderspensioner som började direkt från försäkringen ökade med nästan 25 procent jämfört med det föregående året.

Enligt LPA:s statistik gick lantbruksföretagarna i arbetspension ett halvt år senare än året innan. Beräknat på de ålderspensioner, invalidpensioner, arbetslöshetspensioner, deltidspensioner och avträdelsetöd som började under året var lantbruksföretagarna i snitt 60,7 år när de gick i pension.

På LPA avgjordes under året 74 104 ansökningar om försäkringar eller förmåner, vilket motsvarar 300 ansökningar varje vardag. Det totala antalet ansökningar ökade med fem procent från det föregående året. Ökningen berodde främst på stipendiaternas försäkringsansökningar och på det ökade antalet ansökningar om ålderspension.

Förmåner som LPA betalat 2000–2009

(miljoner euro, indexnivån för respektive år)

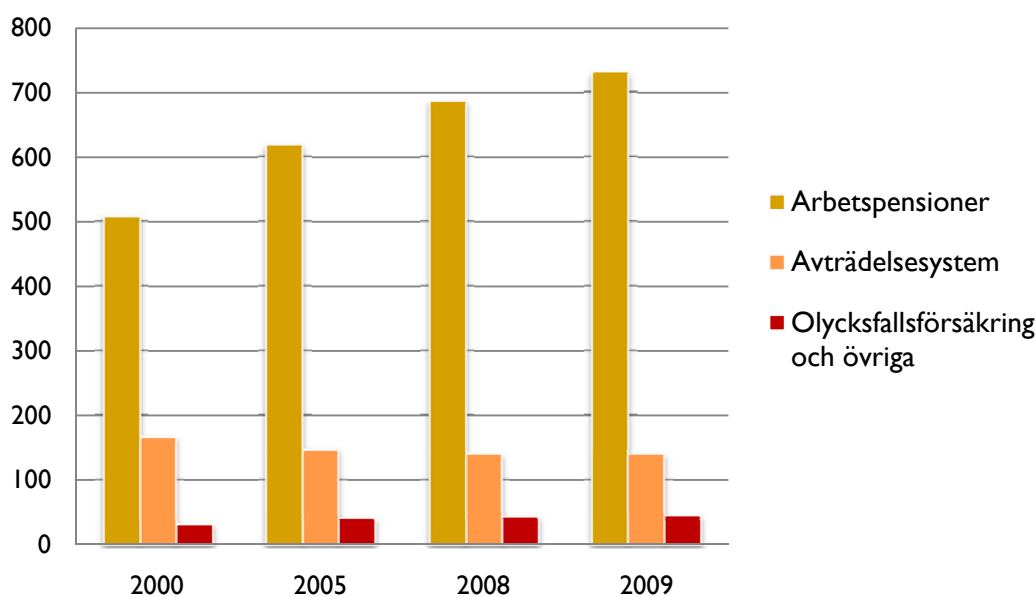

Bild 2

De förmåner som LPA betalade åren 2000–2009. År 2009 betalade LPA 729,9 miljoner euro i arbetspensioner, 140,3 miljoner euro i förmåner från avträdelssystemen och 44,4 miljoner euro i ersättningar från olycksfallsförsäkringen och övriga ersättningar.

PENSIONSFRSÄKRINGEN FRÖ LANTBRUKSFÖRETAGARE (LFÖPL)

LFÖPL-försäkringen

Enligt lagen om pension för lantbruksföretagare försäkras dels konstnärer och forskare som arbetar på stipendium, dels jordbrukare, skogsbruksföretagare, yrkesfiskare och renskötare som utför lantbruksföretagararbete samt deras familjemedlemmar. Försäkringen är obligatorisk om stipendiatens eller lantbruksföretagarens arbetsinsats överstiger 3 280 euro per år (år 2009) och arbetet fortgår över fyra månader.

I slutet av 2009 omfattade pensionsförsäkringen för lantbruksföretagare 81 146 lantbruksföretagare från totalt 55 593 företag. Antalet LFÖPL-försäkrade per gård var således i snitt 1,5. Av alla LFÖPL-försäkrade var 66 procent män och 34 procent kvinnor.

Antalet LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagare minskade under året med 3,5 procent (år 2008: -2,9 %). Antalet fiskare minskade med 5,4 procent och antalet renskötare med 3,6 procent.

Under 2009 fick LPA 2 207 nya LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagarkunder. Det föregående året var antalet nya försäkrade 2 603.

Under året inkom till LPA 3 559 LFÖPL-försäkringsansökningar från stipendiater. Av ansökningarna hade 2 961 avgjorts före utgången av året. Vid årets slut var 1 824 stipendiatförsäkringar i kraft. Stipendiaternas försäkringsperioder är vanligen korta, i genomsnitt 11 månader. På grund av det hann en del av försäkringarna upphöra redan under det första året.

Av de stipendiater som försäkrades under året var 60 procent forskare och 40 procent konstnärer. Kvinnornas andel av de försäkrade stipendiaterna var 55 procent och männens andel 45 procent.

LFÖPL-arbetsinkomsten

De förmåner som hör till lantbruksföretagarnas och stipendiaternas sociala trygghet beräknas på den personliga LFÖPL-arbetsinkomsten. Vid utgången av året var lantbruksföretagarnas genomsnittliga LFÖPL-arbetsinkomst 16 944 euro per år eller 1 412 euro i månaden, vilket innebär en stegring med 8,0 procent från året innan. Stipendiaternas genomsnittliga årliga LFÖPL-arbetsinkomst var 18 445 euro vid utgången av året.

LFÖPL-pensionerna

LPA utbetalade totalt 729,9 miljoner euro i arbetspensioner (år 2008: 684,9 mn €). Utgiften för arbetspensioner ökade med 6,6 procent från det föregående året.

Av de utbetalda arbetspensionerna var

- ålderspensionerna 560,6 miljoner euro (år 2008: 519,1 mn €)
- familjepensionerna 86,7 miljoner euro (82,7 mn €) och
- olika invalidpensioner 72,5 miljoner euro (72,2 mn €).

I slutet av året betalades arbetspension till 149 006 personer (år 2008: 153 325). Av dem utgjorde de som fick ålderspension 130 299 (133 256), familjepension 43 337 (44 349), invalidpension 10 304 (11 133), arbetslöshetspension 638 (842) och deltidspension 289 (333) personer. Antalet som fick arbetspension minskade under året med 2,8 procent.

Under året gick 4 533 personer i LFÖPL-ålderspension. Det är 6,2 procent mer än året innan. Antalet som gick i invalidpension var 645, vilket är en femtedel mindre än året innan.

I genomsnitt var en ålderspension som började under året 720 euro per månad, varav LFÖPL-pensionens andel var 509 euro per månad.

Den genomsnittliga storleken av alla ålderspensioner som betalades var 364 euro per månad, varav LFÖPL-pensionens andel var 277 euro per månad.

Grupplivförsäkringen

LPA betalade år 2009 ut sammanlagt 2,1 miljoner euro i grupplivförsäkringsersättningar på grund av 124 dödsfall (år 2008: 1,9 mn €).

LPA-sjukdagpenningen

LPA-sjukdagpenning betalas för självrisktiden i sjukförsäkringen. Under året betalades LPA-sjukdagpenning för sammanlagt 13 316 sjukperioder till ett totalbelopp av 3,2 miljoner euro (år 2008: 3,0 mn €). Antalet sjukperioder var ungefär detsamma som året innan. Per hundra LFÖPL-försäkrade var antalet sjukskrivningar 16.

OLYCKSFALLSFÖRSÄKRINGEN FÖR LANTBRUKSFÖRETAGARE (OFLA)

OFLA-olycksfallsförsäkringarna

I slutet av året hade 100 313 personer, av vilka 1 764 var stipendiater, en gällande OFLA-arbetskadeförsäkring (år 2008: 100 691). Antalet obligatoriska försäkringar var 80 912 och frivilliga 20 033.

De som har arbetskadeförsäkringen kan också teckna en OFLA-olycksfallsförsäkring för fritiden. I slutet av året hade 64 726 personer denna fritidsförsäkring (år 2008: 65 320). Av antalet var 129 stipendiater.

Ersättningarna från OFLA-olycksfallsförsäkringen

År 2009 utbetalade LPA totalt 35,1 miljoner euro i pensioner och ersättningar från arbetskadeförsäkringen (år 2008: 34,3 mn €).

I ersättningarna ingick 4 947 nya arbetsolycksfall och 302 nya yrkessjukdomar (år 2008: 5 520 respektive 358). Under året hade sex arbetsskador och tre olycksfall på fritiden dödlig utgång.

Antalet arbetsolycksfall minskade med 10,5 procent. Per hundra försäkrade inträffade 4,9 arbetsolycksfall (år 2008: 5,4).

Från fritidsförsäkringen ersattes 970 nya olycksfall, vilket är exakt lika många som under det föregående året. Sammanlagt 4,0 miljoner euro utbetalades i ersättningar (år 2008: 3,8 mn €).

Nya ersatta OFLA-olycksfall och yrkessjukdomar 1985–2009

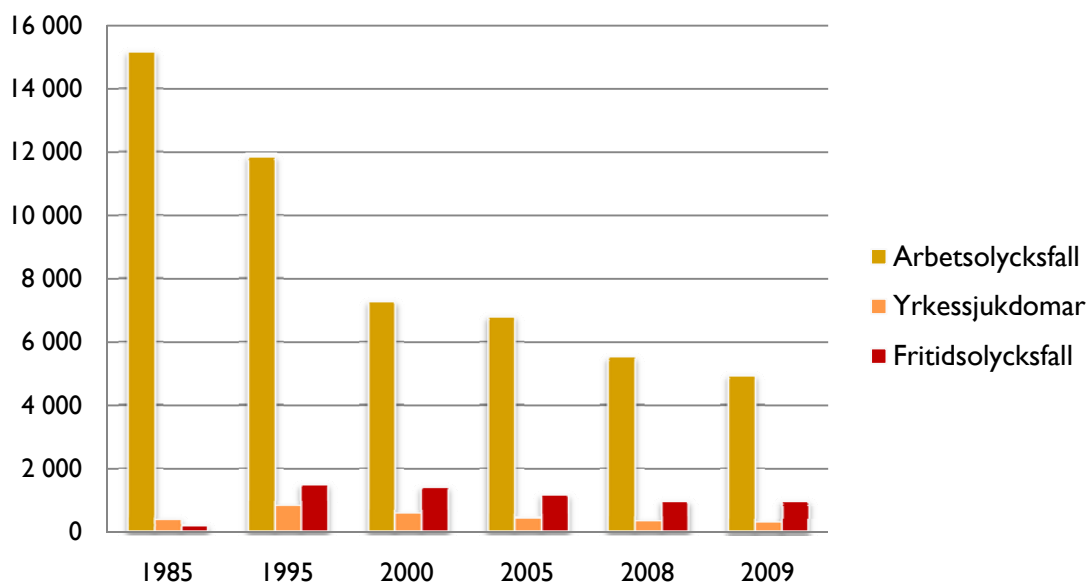

Bild 3

Ersatta nya olycksfall och yrkessjukdomar åren 1985–2009.

Främjande av arbetshälsa och skydd i arbete

Den arbetarskyddsverksamhet som bygger på lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har till uppgift att förebygga olycksfall och yrkessjukdomar genom rådgivning, information och utbildning. Till verksamheten användes 0,5 miljoner euro. Dessutom utbetalades 0,2 miljoner euro i arbetarskyddsunderstöd. Av LPA-ombudsmännen har 20 specialiserat sig på arbetarskyddsfrågor.

I slutet av året hörde 39 procent av de LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagarna till företagshälsovården för lantbruksföretagare. I företagshälsovården ingår en kartläggning av arbetsförhållandena på gården. Enligt god företagshälsovårdspraxis bör gårdsbesök göras minst vart fjärde år. Med stöd av en tidsbegränsad lag som gällde 2007–2009 såg LPA till att de gårdsbesök som var försenade blev gjorda. Lagändringen blev permanent från och med 2010 så att LPA i fortsättningen sörjer för att kartläggningarna av arbetsförhållandena görs minst vart fjärde år.

LPA:s 40-årsjubileum firades i november tillsammans med 500 kunder på LPA:s första kundkryssning som hade temat välfärd.

REHABILITERING

Till yrkesinriktad rehabilitering på basis av LFÖPL användes 0,7 miljoner euro. Rehabiliteringskostnaderna minskade med 12 procent från året innan. Beloppet innehåller rehabiliteringspenningarna och rehabiliteringsklienternas kostnader samt undersökningskostnader. Som rehabilitering betalades dessutom 356 000 euro i ersättning för hjälpmedel som underlättar arbetet. Till OFLA-rehabilitering användes 1,5 miljoner euro.

AVTRÄDELSESYSTEMEN

Avträdelsestöd (AVSTÖ)

Systemet med avträdelsestöd för lantbruksföretagare bygger på tidsbestämda lagar. Den nuvarande lagen om avträdelsestöd gäller åren 2007–2010.

År 2009 började 1 045 personer få avträdelsestöd (år 2008: 1 123). Genom avträdelssystemet avstod man från jordbruk på totalt 699 gårdar år 2009 (856 gårdar år 2008). Generationsväxlingar genomfördes på 421 gårdar, och åkrarna såldes som tillskottsmark på 67 gårdar. För 208 gårdar som i slutet av 2008 avstätt från odling genom utarrendering gavs under 2009 beslut om att avträdelsestödet börjar. Inom renhushållningen utnyttjades avträdelsestöd i tre fall.

Under året utbetalades 90,9 miljoner euro i avträdelsestöd (år 2008: 89,7 mn €). I slutet av året hade 8 364 personer avträdelsestöd (år 2008: 8 736).

En lag enligt vilken systemet med avträdelsestöd kommer att fortsätta åren 2011–2014 har antagits av riksdagen och stadfästes i december.

Gamla avträdelssystem

LPA sköter också ersättningarna från de avträdelssystem som upphört innan det nuvarande avträdelsestödssystemet trädde i kraft 1995. Sådana ersättningar betalades till 19 009 personer. Totalsumman var 49,3 miljoner euro, vilket var 3,1 procent mindre än året innan.

AVBYTARSERVICEN FÖR LANTBRUKSFÖRETAGARE

Kommunernas lokala lantbruksavbytarenheter får ersättning från LPA för kostnaderna för avbytar servicen. Ersättningarna finansieras av staten och bygger på lagen om avbytar service för lantbruksföretagare.

År 2009 betalades till kommunerna 189,8 miljoner euro i ersättning för driftskostnaderna för avbytar verksamheten (år 2008: 184,2 mn €). För förvaltningskostnader betalades till de lokala enheterna 14,1 miljoner euro (år 2008: 14,1 mn €). Dessutom betalade staten 1,8 miljoner euro till LPA som ersättning för kostnaderna för skötsel av avbytarförvaltningen.

Det fanns 84 lokala enheter år 2009 (år 2008: 89). Förvaltningspersonalen vid dem var 350 (år 2008: 354) personer. Det fanns 4 900 (år 2008: 4 836) lantbruksavbytare med månadslön.

Under året tog 27 100 husdjursföretagare ut semester (år 2008: 28 866). Antalet som tog ut semester minskade med 6,1 procent. Vikariehjälp anlätades av 11 300 personer (år 2008: 11 515). De som anlätade vikariehjälp minskade med 1,6 procent från året innan.

De jordbrukare som utnyttjade rätten till avbytar service tog i genomsnitt ut 24,8 av de 25 semesterdagarna. De avgiftsbelagda avbytar tjänsterna utnyttjades 4,3 procent mer än under det föregående året och antalet dagar var totalt 107 600.

Det var också möjligt att reservera avbytar tjänster elektroniskt via Lomitusnetti. Möjligheten att sköta avbytar ärenden elektroniskt utnyttjades av 6 200 personer, vilket är cirka en fjärdedel av de semesterberättigade kunderna.

Semesterberättigade lantbruksföretagare 1974–2009

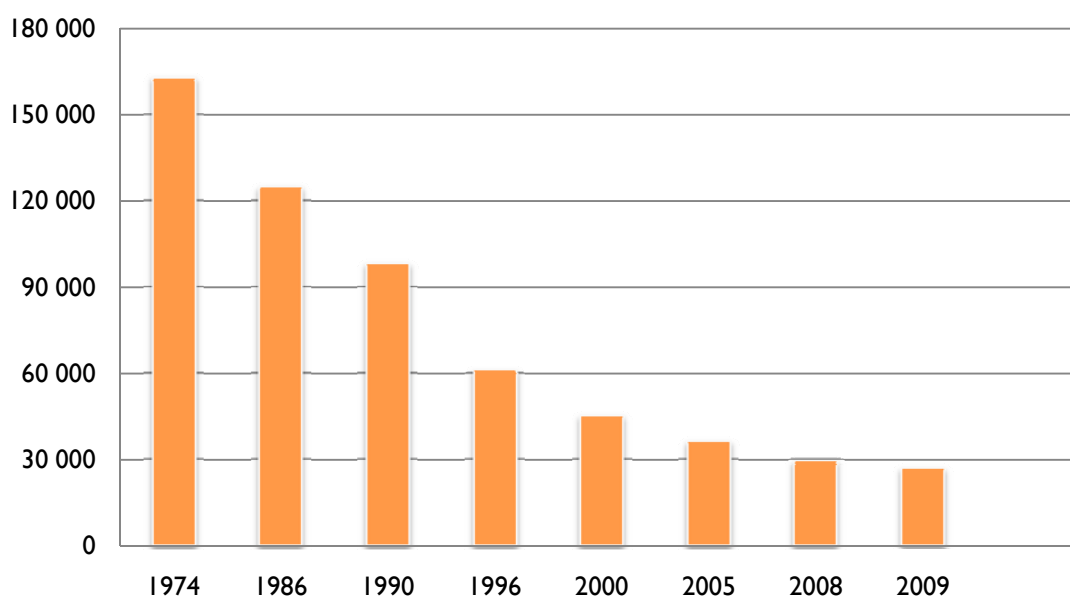

Bild 4
Antalet semesterberättigade lantbruksföretagare 1974–2009.

KUNDSERVICE

LPA:s kundtjänst kontaktade aktivt kunderna genom olika försäkringskampanjer i enlighet med kundstrategin. Inom ramen för kampanjerna tog man kontakt med 4 000 kunder.

En undersökning av kundtillfredsställelsen gav kundservicen på LPA totalbetyget 7,91 (år 2008: 7,97). I en undersökning av de organisationers image som betjänar jordbrukarna fick LPA betyget 7,50 (år 2008: 7,62).

Ombudsmannanätet

LPA hade 62 ombudsmän i slutet av 2009. Av ombudsmännen var 17 anställda på heltid och resten på deltid. Det fanns 57 ombudsmannaområden där kunder togs emot på 217 ställen. I genomsnitt hade varje ombudsman 1 400 LFÖPL-försäkrade kunder på sitt ansvar.

Telefontjänsten och kundmottagningen

LPA:s telefontjänst är koncentrerad till två kundtjänstnummer. I genomsnitt arbetade fem personer i telefontjänsten. Under året tog LPA:s växel och telefontjänsten emot 36 000 samtal.

På gatuplanet i huvudkontoret öppnades en ny kundmottagning som är speciellt avsedd för stipendiater.

De elektroniska kundtjänsterna

LPA:s e-tjänster utökades under året med en ansökningstjänst för LPA-sjukdagpenning. De elektroniska tjänsterna hade cirka 2 000 besökare i månaden, vilket är 80 procent mer än under det föregående året. Till exempel gjorde hälften av stipendiaterna sina försäkringsansökningar elektroniskt.

De allmänna webbsidorna hade cirka 13 000 besökare i månaden.

PERSONALEN

De anställdas antal och ålder i genomsnitt

Vid utgången av 2009 hade LPA 235 anställda (huvudkontoret + ombudsmännen). Omräknat till nettoantal var personalantalet 196,5. Ett år tidigare var nettoantalet 207,6. Antalet anställda minskade under året med 5,3 procent.

Bland LPA:s personal fanns vid årets slut 62 ombudsmän, av vilka 17 var heltidsanställda. Nettoantalet ombudsmän var 33,4 vid årets slut. Ombudsmännens genomsnittliga arbetstid var 60 procent av full arbetstid.

Av LPA:s totalt 235 anställda var 155 (66 %) kvinnor och 80 (34 %) män. Medelåldern bland personalen var 50,3 år.

Personalens löner

Enligt prestationsprincipen var lönerna till personalen 8,5 miljoner euro (år 2008: 8,3 mn €).

Hälsofrämjande verksamhet

För personalen ordnades bland annat mångsidiga motionsgrupper. De olika enheterna ordnade separat egna evenemang för upprätthållande av arbetsförmågan. LPA har en egen företagshälsovårdsstation i lokaler hyrda av fastighetsaktiebolaget KOy Metsätapiola.

En uppföljning av arbetsklimatet sker regelbundet genom enkäter om arbetsklimatet.

Under året var sjukfrånvaron bland personalen 3,1 procent av arbetstiden (år 2008: 3,7 %).

Personalomsättningen

Omsättningen bland personalen på huvudkontoret var 5,1 procent (år 2008: 9,4 %). Den största delen av omsättningen berodde på pensionering.

EKONOMI OCH FÖRVALTNING

Placeringsverksamheten

Skötseln av LPA:s placeringsverksamhet baserar sig på den placeringsplan som styrelsen årligen fastställer.

Vid årets slut var marknadsvärdet av LPA:s placeringar 151,0 miljoner euro. Av placeringskapitalet till marknadsvärde utgjorde i slutet av året ränte- och räntefondsplaceringarna 47,7 procent samt placeringarna i aktier och aktiefonder 29,6 procent. Placeringarna i fastigheter och fastighetsfonder utgjorde 19,1 procent och de övriga placeringarna 3,6 procent. I siffrorna ingår också de aktier i fastighetsaktiebolaget KOy Metsätapiola som berättigar till innehav av de egna lokalerna.

Den bokföringsmässiga nettointäkten av placeringsverksamheten var 13,1 miljoner euro år 2009 (år 2008: -13,3 mn €). Beräknat enligt gängse värden var resultatet 22,5 miljoner euro, dvs. 17,4 procent på det bundna kapitalet. Året innan var motsvarande intäkt -12,0 procent. Avkastnings-, risk- och övriga nyckeltal för placeringsverksamheten samt deras beräkningsprinciper framgår närmare av noterna till bokslutet.

Driftskostnader

De totala driftskostnaderna var 25,2 miljoner euro (år 2008: 24,1 mn €). Av summan utgjorde personalkostnaderna 10,7 miljoner euro och adb-kostnaderna 11,0 miljoner euro. De totala driftskostnaderna ökade med 4,6 procent.

Statens och Folkpensionsanstaltens betalningsandelar

Frånräknat avbytarverksamheten var statens betalningsandel 652,2 miljoner euro (år 2008: 624,3 mn €). Statens andel täckte 71,2 procent av alla ersättningsutgifter.

För kostnaderna för avbytarverksamheten betalade staten 205,7 miljoner euro, vilket innebar en ökning med 5,6 miljoner euro från året innan.

Folkpensionsanstaltens (FPA) betalningsandel var 11,9 miljoner euro (år 2008: 17,1 mn €). Svängningen i placeringsresultatet visar sig också i det ändrade beloppet av FPA:s andel. Folkpensionsanstaltens lagstadgade betalningsandel är 30,8 procent av totalkostnaderna för OFLA.

Kundernas betalningsandel

De försäkringspremier som kunderna betalade till LPA var 167,4 miljoner euro (år 2008: 156,3 mn €). Den nya kundgruppen, stipendiaterna, svarade för 2,9 miljoner euro av premieinkomsten.

Nyckeltalen som beskriver ekonomin ingår i noterna till bokslutet.

LPA:s försäkringspremieinkomst samt statens och FPA:s andel 1970–2009

(enligt kontantprincipen, miljoner euro, indexnivån för respektive år)

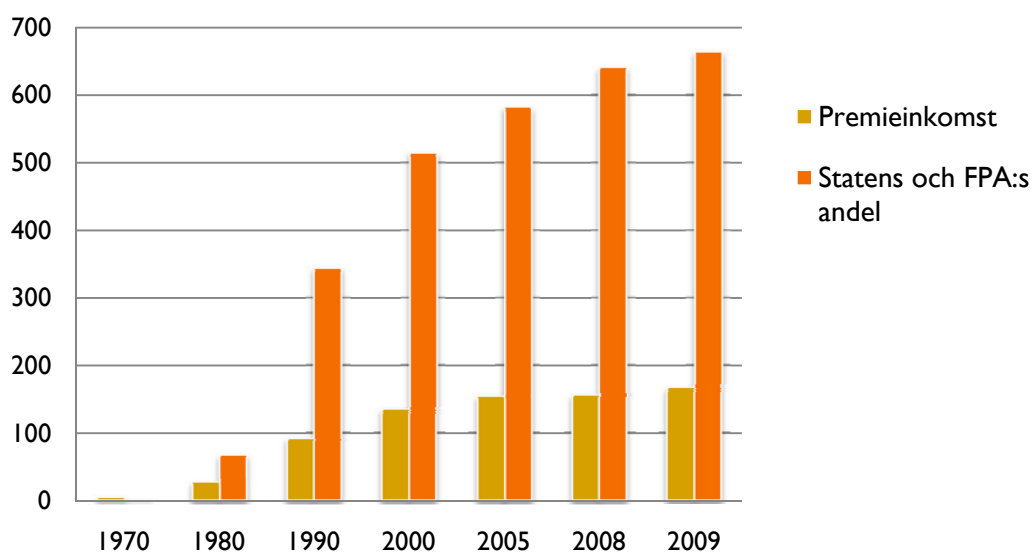

Bild 5

De försäkringspremier som kunderna betalat samt statens och FPA:s andelar av LPA:s finansiering 1970–2009.

RISKHANTERING

LPA har en riskhanteringsplan som täcker hela verksamheten och som årligen antas av styrelsen. Genomförandet av planen övervakas av styrelsen bland annat med hjälp av årliga rapporter från riskhanteringen, den interna granskningen och övervakningsrevisorerna.

Av central betydelse för anstaltens verksamhet är de risker som har samband med IT-funktionerna, finansieringen och placeringsverksamheten. Personriskerna hanterar man genom att sörja för särskild ersättar- och efterföljarplanering samt genom att säkerställa den kompetens som ändringarna i lagstiftningen fordrar.

En närmare beskrivning av LPA:s riskhanteringsfunktioner ingår i noterna till bokslutet.

DATAADMINISTRATION

År 2009 koncentrerade sig dataadministrationen på att vidta åtgärder enligt den nya upphandlingsstrategin.

De tjänster som ingick i det nya driftstjänstavtalet och i avtalet om underhåll av de befintliga tillämpningarna igångsattes. För framtida tillämpningsprojekt valdes tre ramavtalsleverantörer efter konkurrensutsättning. Projekt som gällde en integrationsleverantör samt nya tillämpningar för ärendehantering och dokumenthantering konkurrensutsattes. Projekten kunde inledas i slutet av året.

Prioriteringar när underhållet av de befintliga tillämpningarna utvecklades var de ändringar som behövdes på grund av försäkrandet av stipendiater samt även förhandsberäkningen av arbetspension, utredandet av ibruktageand av SEPA-standarderna och definieringen av de målsatta ändringarna i anställningsutdraget. Inom avbytarservicen tog man i bruk en mobilanslutning som avbytern använder för att rapportera sina arbetstider.

Under året har man fortfarande satsat på att utveckla de elektroniska tjänsterna som erbjuds via internet. Utnyttjandet av e-tjänsterna ökade med cirka 80 procent år 2009, och det visar vikten av att utveckla denna betjäningsskanal.

Möjligheterna till distansarbete utvecklades både för LPA-ombudsmännen och för personalen på huvudkontoret.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

Ett strategiskt mål för LPA är att senast år 2013 vara den bästa serviceorganisationen för sina kunder. För att detta mål ska nås kommer kundservicen att utvecklas under de kommande åren i fråga om alla betjäningsskanaler (ombudsmännen, telefontjänsten och e-tjänsterna) och utifrån olika kundgruppers behov. När verksamheten utvecklas sker det med beaktande av de förändringar som inträffar i kundkretsen.

År 2010 kommer LPA att bereda och börja genomföra ett övergripande arbetshälsoprogram för lantbruksföretagare. Syftet är att öka antalet friska år i arbetslivet. Det bidrar till att främja det allmänna samhällsliga målet att förlänga den yrkesverksamma tiden.

I fråga om personalens arbetshälsa kommer LPA under de två följande åren att satsa på att utveckla chefernas verksamhet.